

«Κλιματική Αλλαγή και Ιώσεις»

Πολυξένη Νικολοπούλου – Σταμάτη

Ομότιμη Καθηγήτρια Περιβαλλοντικής Παθολογικής Ανατομίας

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Ιατρική Σχολή

Γραμματέας ΔΣ: Μαριολοπούλειο – Καναγκίνειο Ιδρυμα Επιστημών Περιβάλλοντος

Τι συμβαίνει με το κλίμα στον Πλανήτη

Ακόμη αναρωτιόμαστε...

Ο περιορισμός της συζήτησης για την κλιματική αλλαγή στην αποτροπή της ανόδου της θερμοκρασίας άνω των 2 βαθμών Κελσίου, αποκρύπτει το γεγονός ότι οι συνέπειες από την υπερθέρμανση του πλανήτη είναι ήδη παρούσες και ιδιαίτερα έντονες στον τομέα της δημόσιας Υγείας. ↙

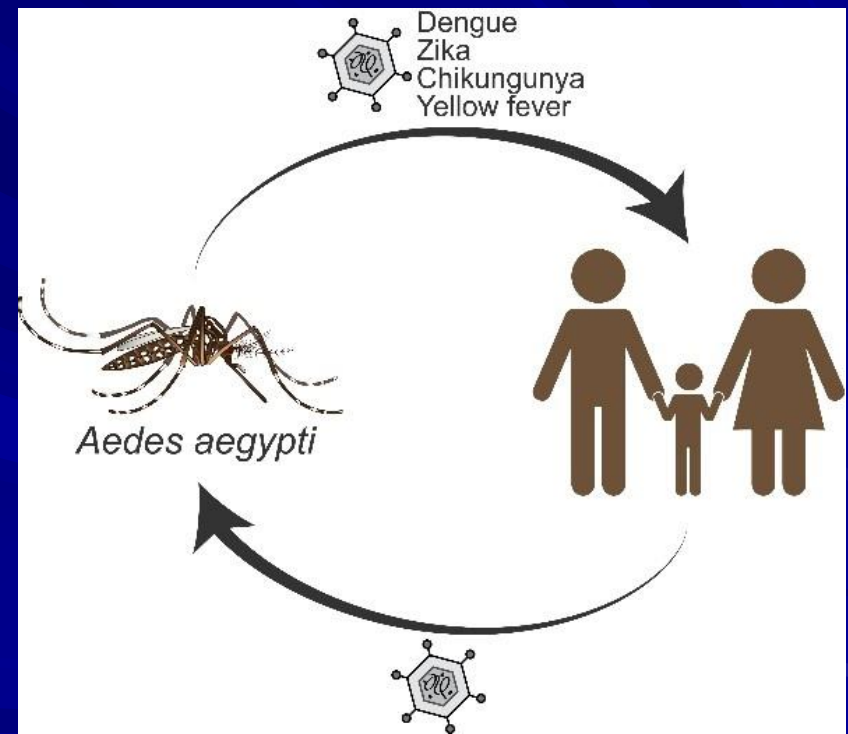

«Απαιτείται μια στροφή σε μια πιο τολμηρή και ριζική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, μέσω μιας βαθύτερης κατανόησης των αρνητικών επιπτώσεων σε πλήθος πεδίων, όπου αντικειμενικά ξεχωρίζει η Υγεία»

Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην Υγεία είναι ήδη εδώ και είναι πολύπλευρες.

Βλέπουμε όλοι τι γίνεται με τα κουνούπια στην αυλή μας και όχι μόνο. Φτάνουμε στο τέλος του καλοκαιριού και τα κουνούπια ενοχλούν ακόμα, με κίνδυνο τη διάδοση μεταδοτικών ασθενειών.

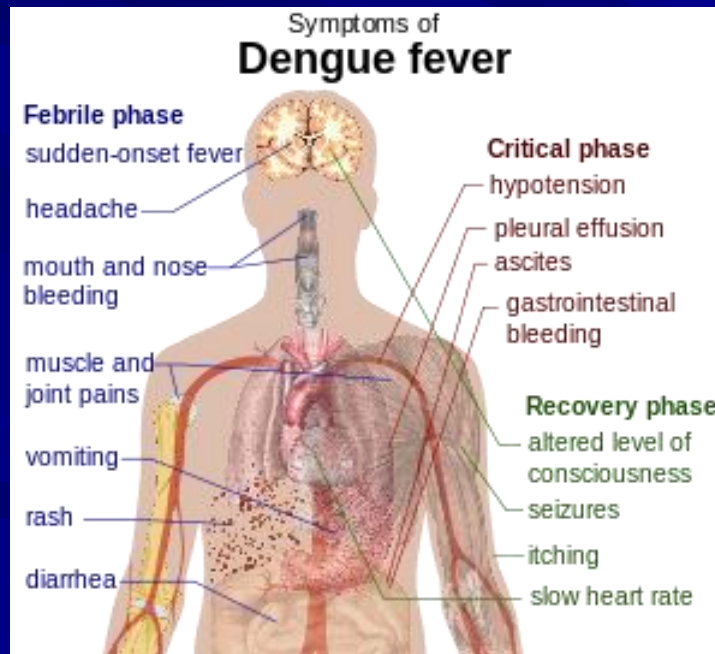

Η γεωγραφική επέκταση μιας σειράς ασθενειών που μεταδίδονται με ξενιστές όπως της Ελονοσίας, του Δάγκειου και του Κίτρινου Πυρετού, που εμφανίζονται σε περιοχές του πλανήτη που δεν υπήρχαν σχετίζεται με την άνοδο της θερμοκρασίας, την υγρασία και τα πλημμυρικά φαινόμενα

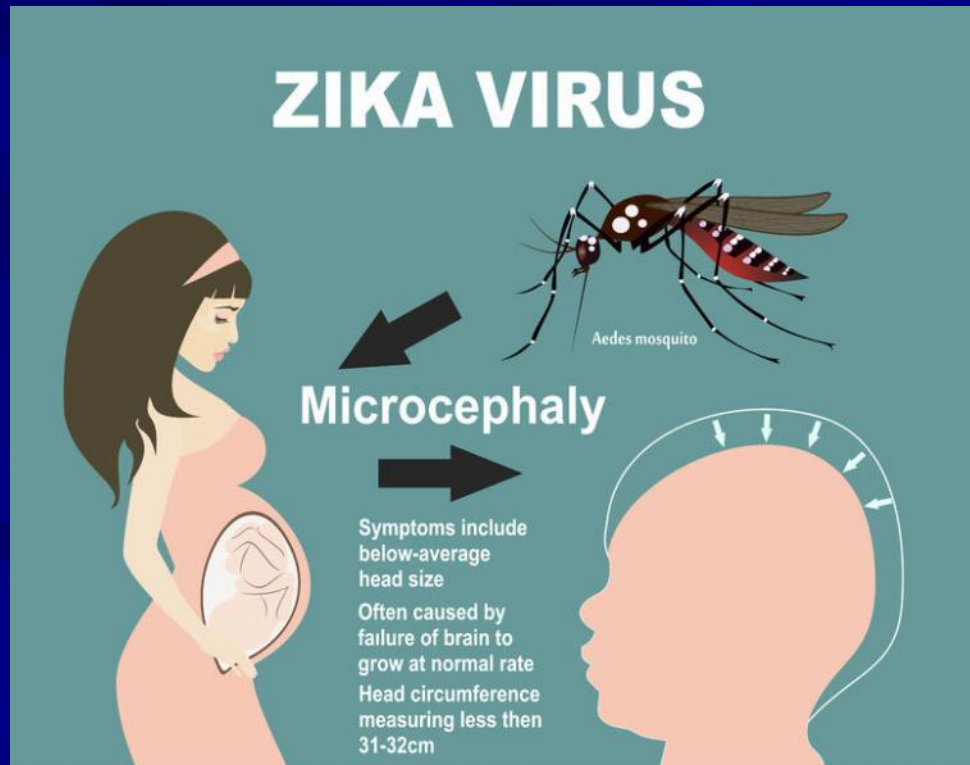
Δάγκειος πυρετός

Ο Δάγκειος πυρετός είναι μόλυνση που προκαλείται από τον Δάγκειο Ιό, ο οποίος εξαπλώνεται μέσω των κουνουπιών

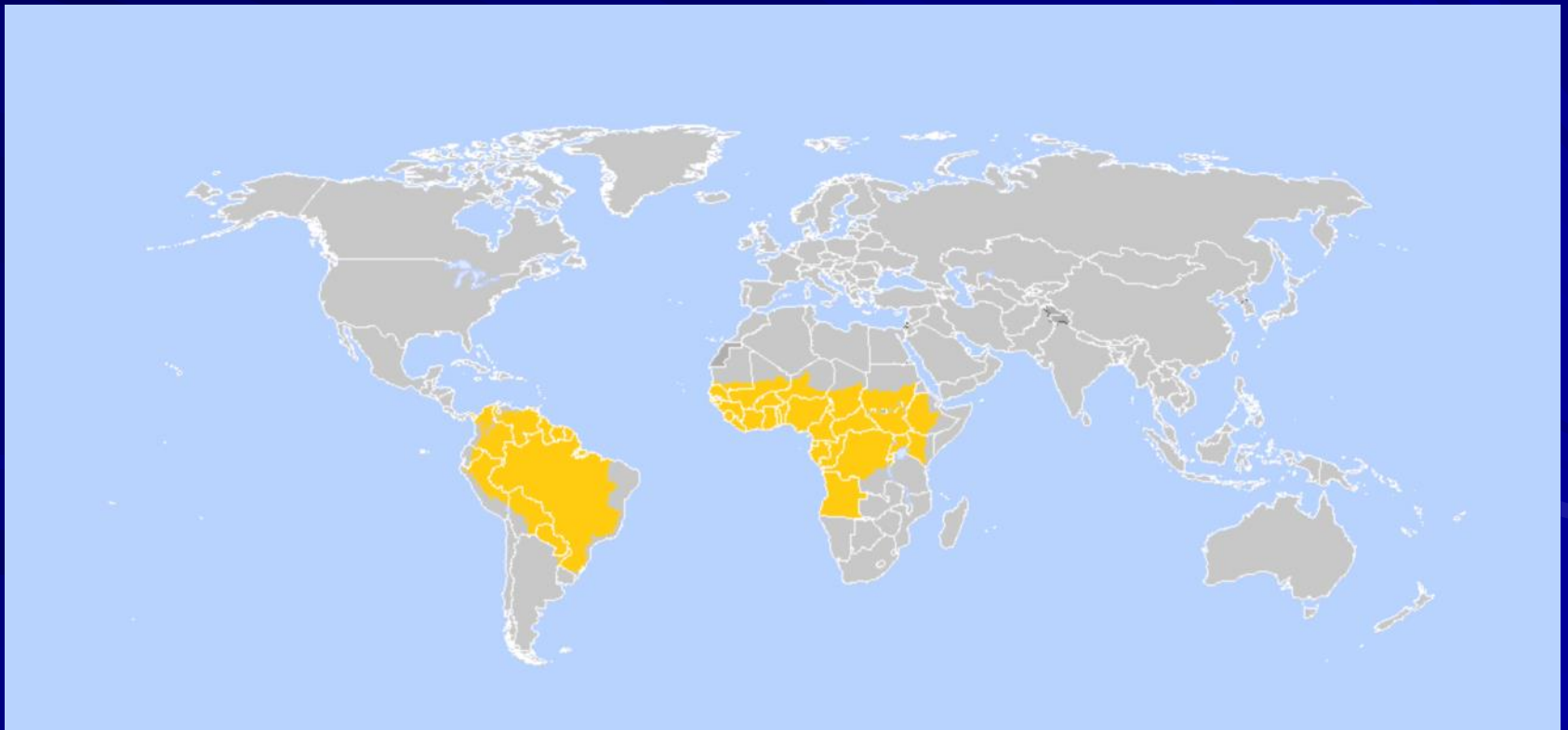
Ιός Ζίκα

- Ο ιός Ζίκα, σχετίζεται με τον ιό του δυτικού Νείλου, καθώς και με τους ιούς που προκαλούν τον δάγκειο και τον κίτρινο πυρετό. Υπάρχει πιθανότητα σχέση ανάμεσα στον πυρετό Ζίκα και στην εμφάνιση μικροκεφαλίας σε νεογέννητα βρέφη από μετάδοση από τη μητέρα στο έμβρυο.

Κίτρινος πυρετός

Ιογενής μόλυνση που μεταδίδεται με τα τσιμπήματα των κουνουπιών

- ❖ Γι' αυτό τον λόγο είδαμε ακόμα και να μην επιτρέπεται η αιμοδοσία από κατοίκους περιοχών της Αττικής, με μεγάλες συγκεντρώσεις κουνουπιών.
- ❖ Στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη υπάρχουν προβλήματα από τα τσιμπούρια, καθώς λόγω υψηλών θερμοκρασιών πηγαίνουν για μπάνιο στα ποτάμια κι εκεί ορισμένοι κολυμβητές δέχονται τσιμπήματα από τσιμπούρια.

Όπως σημειώνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, η κλιματική αλλαγή επηρεάζει τις θεμελιώδεις απαιτήσεις για την Υγεία:

- ❖ καθαρός αέρας,
- ❖ ασφαλές πόσιμο νερό,
- ❖ επαρκής τροφή,
- ❖ ασφαλές καταφύγιο.

Ο ΠΟΥ εκτιμά πως από τη δεκαετία του '70 η κλιματική αλλαγή προσθέτει κάθε έτος περισσότερους από 140.000 θανάτους, στον συνολικό αριθμό των απωλειών της ανθρωπότητας.

Πολλές από τις βασικότερες αιτίες θανάτου στον πλανήτη, όπως οι ασθένειες που προκαλούν διάρροια, ο υποσιτισμός, η ελονοσία και ο δάγκειος πυρετός σχετίζονται άμεσα με το κλίμα.

Η κλιματική αλλαγή σχετίζεται και με τη διάδοση ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος / άσθματος, με τρόπους μάλιστα που δείχνουν την πολυπλοκότητα και αλληλεξάρτηση του οικοσυστήματος.

Πλήθος χημικών ουσιών έχουν μπει στη ζωή μας, με πολλές απ' αυτές να έχουν τοξικές επιδράσεις.

Υπάρχουν τα τοξικά ζιζανιοκτόνα και άλλα φυτοφάρμακα, καθώς και τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα σε ορισμένες χώρες.

Οι πλημμύρες που παρατηρούνται ολοένα και συχνότερα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, διασπείρουν αυτά τα χημικά σε ευρύτερες περιοχές.

- ❖ Οι δρόμοι ποτίζονται τοξικά και όταν στεγνώνουν μένει μια χημικά διαποτισμένη σκόνη.
- ❖ Η εισπνοή της μπορεί να προκαλέσει άσθμα και ακόμα χειρότερα καρδιοαναπνευστικά νοσήματα
- ❖ Σε άλλες περιπτώσεις, τα τοξικά πηγαίνουν στον υδροφόρο ορίζοντα και μπορεί να περάσουν στην τροφική αλυσίδα.

Οι υψηλές θερμοκρασίες, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες, δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα σε ασθενείς που κάνουν χρόνια χρήση φαρμάκων, για την αντιμετώπιση της υπέρτασης, του διαβήτη, ψυχικών διαταραχών.

- ❖ Η έντονη εφίδρωση διαταράσσει το ισοζύγιο του νερού στον οργανισμό και απαιτεί μικρότερη δοσολογία.
- ❖ Δεν υπάρχει όμως ενημέρωση των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού.

Οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στην Υγεία δημιουργούν συνήθως «κρυφές πληγές», που δεν φωνάζουν, δεν αναδεικνύονται από τα ΜΜΕ, αλλά υποσκάπτουν τη δημόσια υγεία μακροπρόθεσμα.

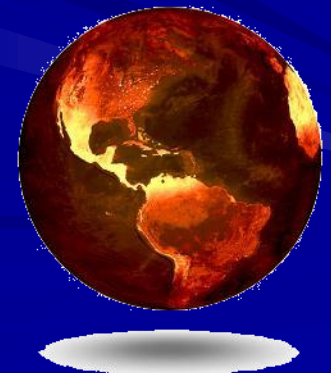

Η υγεία δεν κοστολογείται, η κάθε ανθρώπινη ζωή είναι μοναδική και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται με ποσοστά και επιμέρους στόχους.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, η γη υποφέρει εξαιτίας των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

- ❖ Ραγδαία κλιματική αλλαγή
- ❖ Εξαφάνιση ειδών
- ❖ Ατμοσφαιρική ρύπανση
- ❖ Ρύπανση του νερού και του εδάφους
- ❖ Λειψυδρία /αποψίλωση των δασών
- ❖ Πυρηνική απειλή

Απαιτείται, όχι μόνο η κατανόηση αυτών των φαινομένων, αλλά και η προσπάθεια εύρεσης λύσεων οι οποίες θα βασίζονται στη διεπιστημονική συνεργασία, πολιτικής και διαχείρισης τους.

Οι ήπιες πολιτικές που ακολουθήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες δεν απέφεραν κάποιο αποτέλεσμα, αφήνοντας ανοικτά τα μέτωπα μέχρι και σήμερα.

Σήμερα είμαστε αντιμέτωποι με μια
μεγάλη απειλή :

ΚΟΡΟΝΟΙΟΣ - COVID-19

Σε αχαρτογράφητα νερά κινούμαστε με την πανδημία του COVID-19, ενώ υπάρχουν πολλά ερωτήματα που πρέπει να ερευνηθούν για τον τρόπο που ο νέος κορωνοϊός επιδρά και πλήττει τον ανθρώπινο οργανισμό.

Ένα στοιχείο που δεν έχει αναδειχθεί ιδιαίτερα στη μέχρι τώρα συζήτηση αφορά τις δυνατότητες του ανοσοποιητικού μας συστήματος και κατά πόσον έχουν αυτές επηρεαστεί από τη χρόνια, εκτεταμένη και πολύπλευρη υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Ενώ εξελίσσεται η τρέχουσα πανδημία
υπάρχει ένα “μυστικό” :

είναι η μακροχρόνια έκθεση σε
περιβαλλοντικούς παράγοντες που
αναμφισβήτητα επηρεάζουν το
ανοσοποιητικό.

Εκεί βρίσκεται η αιτία για τις μειωμένες αντοχές του οργανισμού μας όσον αφορά την αντίσταση σε μικρόβια και ιούς, όπως συμβαίνει με τον COVID-19 που μας επισκέφθηκε πρόσφάτως.

- ❖ Ανήκει στην οικογένεια των Κορονοϊών γνωστοί εδώ και πολλά χρόνια.
- ❖ Πρόκειται για ιούς που διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους.
- ❖ Κάποιοι ιοί μπορεί να επιφέρουν τον θάνατο στο 30% των κρουσμάτων και κάποιοι άλλοι είναι σχεδόν αβλαβείς όπως το κοινό κρυολόγημα.

Στην περίπτωση του COVID-19 τα
συμπτώματα περιλαμβάνουν:

- αναπνευστικά προβλήματα
- πυρετό
- βήχα
- δύσπνοια

Fever

Cough

Fatigue

Loss of taste
or smell

Difficulty
breathing

Σε ορισμένες, όμως, περιπτώσεις ο ιός μπορεί να προκαλέσει :

- πνευμονία,
- οξύ αναπνευστικό σύνδρομο,
- βλάβη στους νεφρούς
- και μπορεί να επιφέρει και τον θάνατο στα πλέον κρίσιμα περιστατικά.

*«Οφείλουμε να πάρουμε τα αναγκαία
μέτρα προφύλαξης και μη
διασποράς του ιού.*

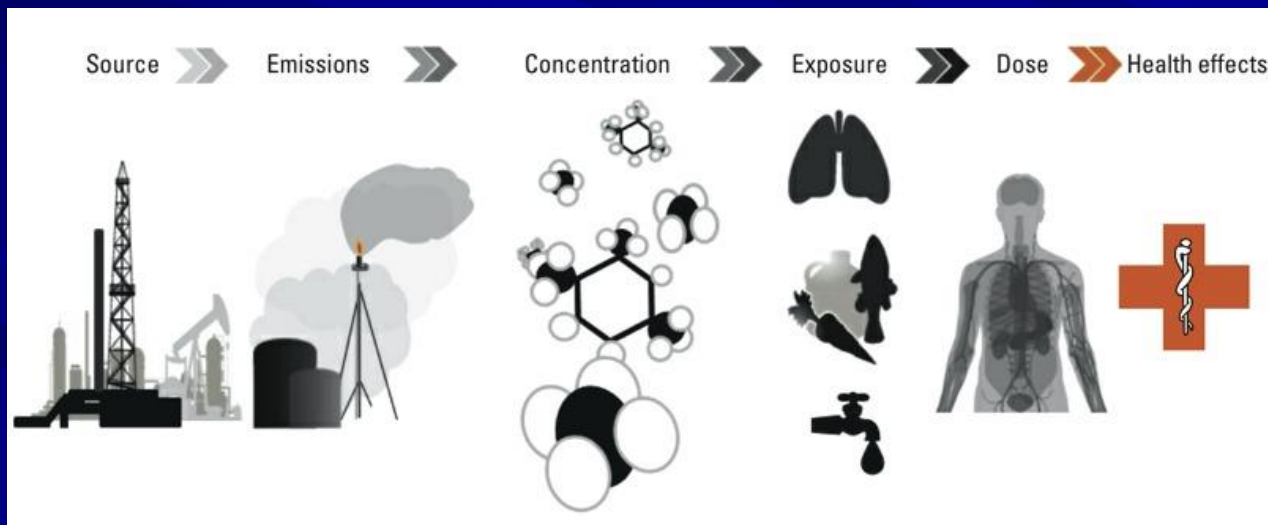
*Είναι υποχρέωση στον εαυτό μας
αλλά και στους γύρω μας, γνωστούς
και αγνώστους».*

Αναρωτιόμαστε αν υπάρχει άραγε κάποιο μυστικό στην τρέχουσα πανδημία.

Τι κρύβεται δηλαδή κάτω από το κόκκινο χαλί που έχει στρωθεί για την υποδοχή του καινούργιου κι ανεπιθύμητου “Guest Star” των κορονοϊών.

Ένας παράγοντας που πρέπει οπωσδήποτε να συνυπολογιστεί και να εξεταστεί είναι η ρύπανση, αλλά και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος και ο τρόπος που συμβάλλουν στην τρωτότητα του ανοσοποιητικού μας.

Ένα παράδειγμα που δείχνει την αλλοίωση της άμυνας του ανθρώπινου οργανισμού είναι η μεγάλη αύξηση των αυτοάνοσων νοσημάτων.

Κανείς δεν μπορεί με απόλυτη βεβαιότητα να προσδιορίσει τον λόγο της αύξησης των αυτοάνοσων νοσημάτων τα τελευταία 100 χρόνια, γεγονός που δείχνει ότι κάτι συμβαίνει στο ανοσοποιητικό μας

Έχουμε επιστημονικές ενδείξεις ότι η έκθεση σε περιβαλλοντικούς παράγοντες παίζει σημαντικό ρόλο.

Φαίνεται ότι η γονιδιακή προδιάθεση είναι σημαντική για την εμφάνιση των αυτοάνοσων νοσημάτων, αλλά δεν εξηγεί επαρκώς την αύξησή τους.

**Το πιθανότερο είναι να πρόκειται για
συνδυασμό της επίδρασης των
περιβαλλοντικών παραγόντων με
γονιδιακή προδιάθεση**

Η περιβαλλοντική έκθεση περιλαμβάνει ό,τι τρώμε, πίνουμε, αναπνέουμε, αλλά και τους παράγοντες στους οποίους εκτιθέμεθα, όπως η κοσμική ακτινοβολία, η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, η ατμοσφαιρική ρύπανση και βέβαια η κλιματική αλλαγή.

Συμπερασματικά

- Κλιματική Αλλαγή
- Περιβαλλοντική Ρύπανση
- Ιώσεις

- **Μία Υγεία**

One Health

Environmental health

Ecology

Veterinary medicine

Public health

Human medicine

Molecular and microbiology

Health economics

Individual health

Population health

Ecosystem health

Bacterial infections

Viral infections

Antimicrobial resistance

Vector-borne infections

Parasite infections

Zoonotic infections

Bio threats

Food safety

Global health

Surveillance

Intervention

Vaccines and therapeutics

Vector control

Sanitation

Comparative medicine / Translational medicine

Metabolic disorders in humans and animals

Joint and skeletal diseases in humans and animals

Cancer and cardiovascular disease in humans and animals

Human - animal bond

Environmental hazards exposure to humans and animals

ONE HEALTH SWEDEN
HUMANS | ANIMALS | ENVIRONMENT

In collaboration with One Health Initiative Autonomous pro bono team

*Ξεχνάμε πως κατοικούμε όλοι στον
ίδιο πλανήτη*

Οι αποφάσεις που υλοποιούμε δεν είναι
πάντοτε οι αποφάσεις που έχουμε
επιλέξει

D E S T I N Y

The choices we make, not the chances we take, determine our destiny

*Η ευαισθητοποίηση στην επίδραση των
Κλιματικών Αλλαγών στην Υγεία είναι
απαραίτητη.*

www.arehna.di.uoa.gr

Η πληροφορία δεν αρκεί για τη λήψη αποφάσεων

Awareness Strategies for Pollution from Industries

ASPIIS

Delphi 1994

Awareness Raising about
Environment and Health of Non
expert Advisors

AREHNA

www.arehna.di.uoa.gr

*Ευχαριστώ όλους όσους με
βοήθησαν και ιδιαιτέρως την
κ. Κοταμπάση Χρυσάνθη,
Γεωγράφο, MSc «Περιβάλλον και
Υγεία. Διαχείριση Περιβαλλοντικών
Θεμάτων με Επιπτώσεις στην
Υγεία»*

Σας Ευχαριστώ

